

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s polnopravnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrť leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodara“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Poslanec listu stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korčaka cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korčaka cesta št. 5, sprejema naročnine, inzerate in reklamacije. — Za inzerate se plačuje od enostopne pettivate za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglašne primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zabave vsake pettivate 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inzerati se sprejemajo do torka o. poldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Rusi se umikajo.

Nekatere misli glede kužnih bolezni.

Piše dr. in dež. poslanec Ivan Rožkar.

Razprava v podlistku „Slov. Gospodara“ z dne 15. aprila tek. leta zasluži ne le posebno pohvalo, ampak tudi upoštevanja, da se o tej snovi, kako se varovati kužnih bolezni, ob naraščajoči potrebi večkrat temeljito razpravlja, in sicer zato, da se ljudstvo pouči in usposobi, kako se naj kužne bolezni in njih razširitev zabrani. To tembolj, ker bode že zaradi pomankanja zdravnikov uspešno zdravljenje skoraj nemogoče. Nič manj pa radi tega, da se varuje strogih kazni, katere bi sledile tozadevno storjenim nezakonitostim.

Za uspešno obrambo najdražjega, kar še imamo, to je zdravje, je pred vsem potrebno, da se na podlagi tozadevnih postav, pa tudi dejanskih in možnih razmer, zdravstvene zadeve tako uredi, da bodo uspešne in izvršljive.

Jasno je, da je lažje se bolezni obvarovati, kakor jo ozdraviti. Zato bi bilo umestno, da se od zato poklicanih oblasti že sedaj zabrani vsak stik — razven potrežbe — med zdravim in bolnim, kakor tudi vsak stik med kužnih bolezni le osumljenim prebivalstvom.

Trd je sicer ta pogoj, a gotovo zanesljiv in uspešen. Pri vsem sočutju, katerega imamo do svojih, bodi pri vojaki ali drugod v mestu zaposlenih, omejimo že sami vsak stik na najpotrebnejše, v slučaju nevarnosti si ga pa popolnoma odrečimo. To smo dolžni storiti ne le sebi, ampak vsemu ostalemu zdravemu ljudstvu.

Za vsak slučaj katerekoli sumljive bolezni je takoj poklicati zdravnika ter se strogo ravnati po njegovih navodilih. Ako se spozna bolezen kot kužno, brezpozno jo treba ločiti ali izolirati bolnika po danih predpisih, in sicer kjer druge možnosti ni, v od obdne v ta namen pripravljene prostore ter se udati v usodo in v splošno dobro določene zapovedi.

Pokl cane oblasti delujejo na to, da bi se bolnišnice za okužene bolnike osredotočile v barakah blizu mesta, kar pa že zaradi preobilnih stroškov ne bo izvršljivo: v kolikor bi pa iz zdravstvenega stališča to bilo priporočljivo, o tem se naj blagovolijo izreči gg.

zdravniki strokovnjaki. Bolniki si gotovo ne bodo želeli, se v popolnoma zaprtim vozu mnogo ur voziti v okužene prostore, kjer so morda tudi take bolezni, katerih še sam nima. Zato je pa mnenje ljudstva proti prisilnemu osredotočenju bolnikov v mestne barake.

Vse občine mariborskega okraja imajo pripravljene prostore za izoliranje bolnikov za prve slučaje bolezni. Ako bi postali ti prostori premajhni ali pa bi bilo oskrbovanje bolnikov v njih otežkočeno, so pa v vsakem kraju šolska poslopja na razpolago, v katerih je dovolj prostorov za razne bolnike, kakor tudi druge zaposlenice, to so zdravniki, strežniki, straža i. dr., ki pridejo v vpoštev. Šolska poslopja odgovarjajo tu zdravstvenim predpisom in bodo po izvršeni razkužitvi zopet uporabna v prvotne namene. Misel za uporabo šolskih prostorov v zdravstvene namene izvira iz gospodarskih razlogov deželne ljudstva, katero je in bo vsled danih razmer dovolj obremenjeno s plačili: s tem se pa prihrani ogromne svote za druge neizogibne izdatke.

Občutnemu pomankanju zdravnikov se pa naj s tem odpravi, da se izpraznjena mesta okrožnih zdravnikov zopet izpolnijo. To je upravičena prošnja prizadetega prebivalstva, tembolj, ker vendar davko plačevalci redno plačujejo sanitetne prispevke, odkar obstoja tozadevna postava.

Bodimo pripravljeni na vse, morda še na mnogo večje zlo od že obstoječega, ob enem pa upajmo varstva in rešitve od zgoraj, kamor se stalno obračamo. Pomagaj nam Bog!

Slike iz vojne.

Bratovo smrt je slutil.

Nadtopničar Jernej Zakonjšek od 9. poljskega topničarskega polka, piše č. g. Dav. Agrežu, župnika v Marija Reki, dne 21. aprila:

Ker zvala nas je domovina
In treba je topom grmeti,
Šli smo pod Avstrije zastavo
In za njo hočemo tudi umreti!

Castiti gospod župnik! Vašo dopisnico sem z veseljem sprejel. Pretresle so me žalostne novice, po-

sebnost pa še ona od brata (brat Ivan Zakonjšek, četovodja 87. pešpolka, je namreč o Velikonoči padel v Karpatih), kljub temu, da sem to poprej že slutil, videl sem ga namreč v sanjah. Imel je šest ran. Prosim Vas, dragi g. župnik, kadar mi še pišete, poročajte mi natančno, če veste namreč, kaj je z njim in ne prikrivajte mi resnice. Če je padel, umrl je lepe smrti na polju časti, smrti za Boga in za domovino. Ponosen sem na njega, ker je izpolnil do konca nalogo, ki mu je bila stavljen. Izgubil sem z njim najljubšega izmed svojih ljubih. Globoko v srcu bom nosil spomin na njega, dokler se ne snideva.

Za Velikonoč mi je pisal pismo, bilo je jako veselo in morda tudi zadnje. Rad bi ga poslal domov starišem, toda meni je drag spomin.

Žalostne domače razmere si sam predstavljam. V teh težkih urah bodite Vi, dragi g. župnik, mojim domačim angelj tolažnik. Večno Vam bom hvaležen! Zahvaljujem se Vam srčno za sporočilo. Priporočam se Vam v molitev, pozdravljam Vas in poljubljam Vam tako pokorni Vaš Jernej.

Svojim domačim pa piše:

Dragi stariši! Pred kratkim sem dobil karto, ki so mi jo pisali g. župnik. Razveselil sem se je, toda ko sem jo prebral, me je užalostila. Strašno res! Niso mi sicer povedali naravnost, toda jaz slutim, da je padel. Videl sem ga v sanjah žalostnega — imel je šest ran.

Dragi stariši! Ali je še živ ali pa mrtev, ne žalujte preveč! Pomislite, da tisoče slovenskih starišev žaluje po svojih sinovih! Končno sta nas porodila za Boga in za domovino. Bog je zahteval svoje in domovina svoje in brat je izpolnil nalogo, ki mu je bila odložena, in mislim, da častno. Ko sem dobil njegov pravi naslov, sem mu pisal. Dobil sem končno od njega pismo ravno na Veliko noč. Bilo je, kakor po navadi vsa njegova pisma, polno šaljivosti in izrazil mi je v njem upanje na skorajšno svidenje. Revež!

Jaz sem se zdrav in se prav dobro počutim. Če pa padem tudi jaz, kaj zato! Tudi jaz imam isto nalogo in Vi imejte zavest, da nisem delal sramote na polju časti, kakor mislim, se je tudi Anza boril kot vzgleden slovenski junak. Ne žalujte preveč! Prepustimo vse božji previdnosti. Bog že ve kaj dela! Srčno pozdravljam Vas in vse domače in tudi sosede. Vaš Jernej.

LISTER.

Rezervist Grega.

Po resničnih virih spisal Matko Krevh.
(Dalje.)

Rezek pisk — vlak se je začel premikati.

Takrat se je vzdignil k nebu en sam vsklik: Z Bogom! Iz vozov se je slišalo klicanje, vriskanje in neubrano petje, kakor da bi odhajajoči s tem hoteli zadušiti, kar jim je stiskalo srce. Tisti, ki so bili pri oknih, so mahali z robcami in klobuki ter klicali: Z Bogom! Na svidenje! Molite za nas! Tisti pa, ki so ostali na kolodvoru, so stekali roke za odhajajočimi, klicali jih po imenu in nehote šli za vlakom. Na solze v očeh pa so pozabili; solze pa so tekale in padale na zemljo in njih se jih ni sramoval.

Počasi in oprezno je polzel vlak po tiru: niti zavriskati se mu ni hotelo, saj se je razlegalo iz vozov vriskanje, kakor snega se ni slišala dolina, po kateri se je vozil vlak. Ob tiru, na beli cesti, pred hišami so stali ljudje in pozdravljali vlak ter mu mahali v slovo. Da, v slovo od domovine! In tega so se rezervisti zavedali, zato so klicali in vpili: „Mi jih bomo, sovražniki! Za vas gremo na vojno, in ko zmagamo, se vrnemo ovenčani in odlikovani.“

Tudi Rogačev Grega se je razvnel v splošnem nemiru in kriku. Najprej je pogledal po strani Brdača, nato pa stegnil svojo razkuštrano glavo skozi okno in začel vpiti na vse grlo: „Živijo nas — zmaga-

je naša — pogledite nas — dol s sovražnikom — živijo nas!“

Grega je bil po telesu korenjak: tej lastnosti je seveda odgovarjal njegov močni, dasi nekoliko divji glas. Kdo bi se čudil, da so se ga bližnji kmalu naveličali, posebno, ker je Grega vsako besedo zategnil na dolgo in široko. Prvi ga je dregnil v rebra sosed Brdač, za njim pa kmalu drugi. Grega jih ni takoj razumel, mislil si je, da pomenijo brece: Le še bolj! Le bolj! In vpil je močneje. Ker pa brece kljub temu niso hotele pomehati, utihnil je navdušeni Grega in se stisnil v kot, morda tudi zaradi nevarnosti pred neusmiljenim dreganjem.

Ze je izginila domača dolina; domači hribi in grički so se skril v daljavi in rezervistom se je odpral vsak trenutek nov, neznan svet. Tedaj so se pomirili; tujina s tujimi obrazi jih je prisilila, da so umolknili ter se zamislili nazaj v domače loge, v rodno hišo.

Utihiil je tudi Grega, ker je zadremal. Na Zakotje se ni maral spomniti, rajši se je preselil za nekaj časa v deveto deželo, po kateri je romal s svojim kovčkom tako dolgo, da ga je spomnil sosed Brdač z nemilo breco: „Grega vstani, v mestu smo.“

Grega je odprl na prejšnjo desno oko, nato levo in konaj je izpregledal, že se je pokesal, da se je zbudil. Za Brdačem se mu ni hotelo, najrajši bi bil ostal v kotu ter vlekel dreto naprej, četudi v deveti deželi.

Toda povelje je povelje. Brdač je bil neizprosni, skoro neusmiljen in Gregi ni ostalo drugega nego ukločiti se ter si naprtati kovček na ramo.

V mestu je imel Brdač z Grego pravi križ. Ze od doma znan kot strašno zateleban in neokreten člo-

vek, uganjal je po ulici, ki je peljala proti kasarni, take, da ga je sosed Brdač parkrat pošteno okregal. S kovčkom se je zadrževal ob ljudi in jih brcal na vse strani. Marsikatero neljubezljivo zabavljico je moral slišati, a on se ni zmenil za nje, in tudi ni imel časa, ker je moral gledati v izložbe. Nič ni pomagalo Brdaču, da ga je vlekel z vso silo za suknjo, Grega je gledal in opazoval razstavljene reči s širokodprtimi očmi in ravnotako odprtimi ustmi. Med prerivanjem in suvanjem sta dospela do prodajalne s pibami. Tukaj se je ustavil Grega, razkoračil se pred izložbo in zavpil: „Brdač, pipe, same pipe! Juj, kaj jih je!“

Da bi te šent“, razvnel se je Brdač ter nemilo porinil Grega od izložbe. „Kaj boš s pipami! Zdaj moraš v kasarno!“

In rezervista sta romala dalje.

Na dvorišču obširne kasarne so stale stotnje pripravljene za odhod na bojišče. Poveljniki so tekali med vrstami, pregledovali vojake in dajali razna povelja. Imeli so posla čez glavo, kajti odhajajoči so se hoteli še posloviti od znancev, ki so stali nedaleč od poslopju pripravljeni, da jih ravnotako uvrstijo.

Rezko povelje. Vojaki so se zvrnili v pozor. Tedaj se oglasi med čakajočimi Rogačev Grega:

„Glej ga, Polduha! Kakšen pa si?“ In ne zmenil se za ves svet, stopil je Grega med vrste stotnije h tač stisniti roko sosedovemu iz Zakotja.

„Presneta para prismojena“, bil je pozdrav Gregi od četovodje, ki je kar plahnel od začudenja, kaj hoče Grega s preoblečenim rezervistom. „Vstran od tod, neroda!“

„Da bi te kura brenila!“

„Pokveka pokvekasta.“

(Konec prihod.)